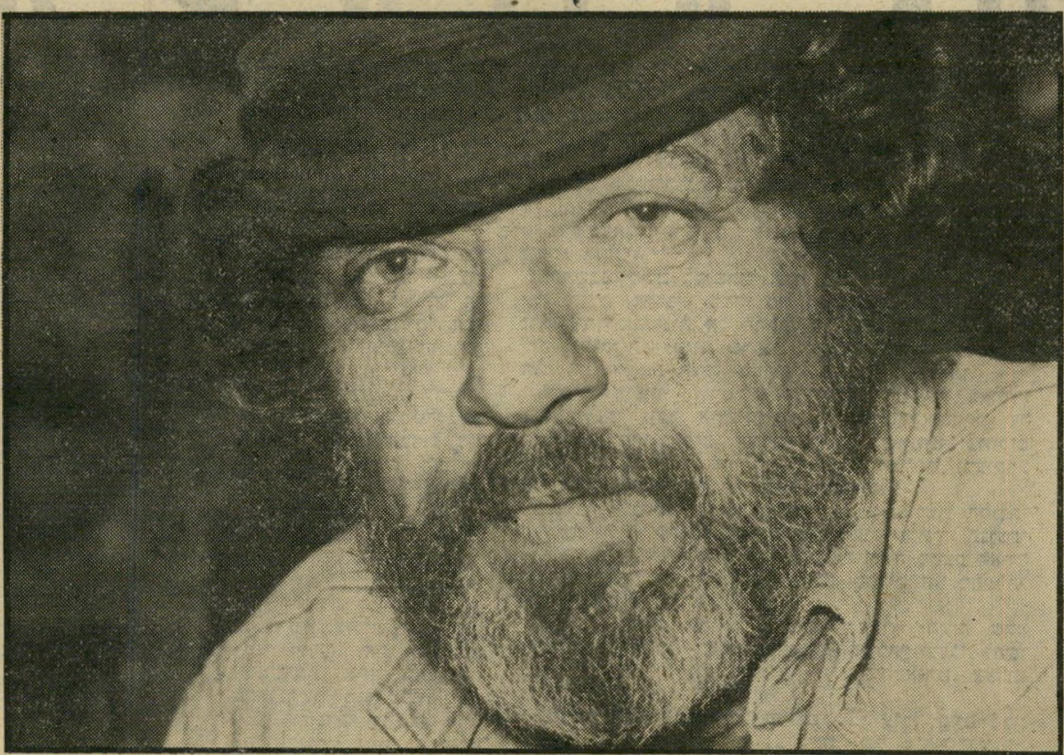

שימותו שובת-הרעב!

אני שובר לעצמי את הראש ומנסה להבין מה ההגיון בהאכלתם-בכוח של אסירים שובת-הרעב, ואני לא מצליח להעלות אפילו שמץ של טיעון בזכותו של מעשה-טימום מרושע ואכזרי זה. מכל בחינה שאדם שפוי יכול היה להעלותה על הדעת, חייבים היו שילטונות בתי-הסוהר להרשות ל- שובת-הרעב שיצמו עד צאת נשמתם. הרי בסך-הכל הם ביקשו לשים קץ לחייהם — למה להפריע להם? ■ ■ ■

ההתאבדות — מבחינה פילוסופית — היא ההוכחה המוחשית הניצחית, הדרמטית (ואולי גם היחידה) שלטונו של האדם בחייו ובגורלו. הוא נולד בעל-כורחו, חי בעל-כורחו ורק כאשר הוא שם קץ לחייו מרצונו החופשי הוא מוכיח לעצמו, ולעולם כולו, בדרך אבסורדית וסופית, את חרותו המלאה. מבחינה מוסרית אין לראות בהתאבדות מעשה-פשע, כל עוד קורבן המעשה הוא מבצעו בלבד. לכל היותר אפשר לתבוע מן המתאבד שלא יפול עלינו כמעמסה (פשוטו כמשמעו), כאשר הוא קופץ מגגו של בניין גבוה. ■ ■ ■

מבחינה פוליטית, זכות-ההתאבדות היא אחת מזכויות-היסוד שכל מדינה חופשית ונאורה מעניקה לאזרחיה. רק מישטר טוטאליטארי (פאשיסטי או קולקטיביסטי), שבו חיי-אדם נחשבים כרכוש החברה — כלומר, כרכוש שליטיה — מתייחס לכל נסיון-התאבדות כאל מעשה-פשע ברעיוני. ■ ■ ■

אם זכות-ההתאבדות מוענקת אצלנו לכל אזרח הגון, מועיל ושמר-חוק, בוודאי ובוודאי שיש להעניק זכות אלמנטרית זו לכל אסיר ופושע שהוצאות כלכ-להם, שיכונם, שיקומם ושמידתם מוטלים עלינו, האז-רחים המיסכנים החפים-מפשע. ■ ■ ■

הם רוצים לשובת-רעב? שישבתו! סאחתיין. לברי-אות שיהיה להם. אדרבא ואדרבא. כל הכבוד להם. יש לראות בכל שביתת-רעב כזו תרומה נפלאה וממי-שית ביותר לשיקומה החברתי והכלכלי של המדינה. פושעים אלה ראויים לשבח, לעידוד ואפילו לקבורה ממלכתית (שהיא, בסיכומו של דבר, הרבה יותר זולה מאשר החזקתם בכלא במשך עשר או עשרים שנה נוספות). ■ ■ ■

אני יכול להבין את ההגיון ואת ההומאניטריות שבביטול גורדין מוות. אני יכול גם להבין את החוק המחייב את שילטונות בתי-הסוהר לשמור על חייהם של האסירים ולהגן עליהם, אני משער, מפני מעשי-אלימות מצד עמיתיהם בכלא. אבל בשום אופן ואופן אינני מצליח להבין למה אין מרשים להם להתאבד-אם זהו רצונם המוצהר. ■ ■ ■

שר-מישפטים שפוי, המשתמש בשכלו, תחת להיות מופעל על-ידי רגשותיו, חייב היה לעשות כל מה שיכולתו כדי להעביר בכנסת חוק אשר יחייב את שילטונות בתי-הסוהר לעודד בכל האמצעים את התי- ■ ■ ■

(ה) התקנת חבלת-תלייה בכל תא (ירצו — יתלו את עצמם. לא ירצו — לא צריך), והנפקת שפע גלולות-שינה לכל פושע הסובל מנדודי-שינה ומסיוטים עקב ההרצאות ששמע והסרטים שראה בכלא. (ו) הענקת זכויות-יתר לאסירים המבטיחים לש-בות-רעב עד הסוף, או במשך 50 יום לפחות, והבטחת מענק חד-פעמי לבני-מישפחותיהם של הנפטרים. ■ ■ ■

בעזרת צעדים פשוטים והגיוניים מעין אלה היינו מצליחים, אני משוכנע, לפתור חלק ניכר מבעיות הצפי-פות בבתי-הכלא, ובהזדמנות זו לתרום תרומה ממשית ביותר לשיפור מצבה החברתי והכלכלי של המדינה. אך, כאמור, כדי לנקוט בצעדים חיוניים אלה יש צורך בשר-מישפטים שפוי, ממשלה ליברלית נאורה ולפחות 61 חברי-כנסת שאינם מטומטמים, ומאחר והמצב הוא לא בדיוק זה — כל ההצעות הקונסטרוק-טיביות שלי יישארו, כנראה, בגדר אוטופיה. ■ ■ ■

דן בן-אמוץ, יפו

אבדותם של פושעים בין כותלי-הכלא. האפשרויות להשגתה — או לפחות לקידומה — של מטרה זו הן רבות ומגוונות מאוד. ■ ■ ■

(א) הקרנת סרטים פסימיים ומדכאים על החיים במדינת-ישראל, מחוץ לכותלי-הכלא. סרטים כאלה, שניתן להפיקם בקלות בעזרת מצלמות סמויות (מה שקרוי „סינמה-דה-יוואריטה“) יבהירו להם שאין טעם לברוח מבית-הסוהר. ■ ■ ■

(ב) סידרת הרצאות פילוסופיות על חוסר הטעם והתוחלת בקימו של אדם על-ידי-החנינו, וקריאה יומית בספר איוב, ויסורי ורטור הצעיר. ■ ■ ■

(ג) שיחות-הסברה של רופאים בשיבחה של שביתת-הרעב בצורה אפקטיבית ביותר של דיאטה (במיסגרת זו ניתן אולי גם לנצל את נסיונו האישי הרב של אייבי נתן, אשר יספר לאסירים המאזינים לתחנה שלו כמה זה נפלא לצום כימעט-עדי-מוות. „למה לכם לאכול? שתו מים!“). ■ ■ ■

(ד) העמדת אמצעי-ההתאבדות לרשותו של כל אסיר המבקש לשים קץ לחייו, והמצהיר על כך בנוכ-חות שני נציגים של „הצלב האדום“. ■ ■ ■

יום תרועה למישפחת השטן

הלעז. כך כתב בספרו „יד הלשון“, כי „האנגליזציה משתלטת בשפתנו שילטון איום ומחריד, הנוטל את נשמת העברית ומשעבדה שיעבוד גמור“. האם גם הוא יוחמד על-ידי זינגר ב„טוהר הגזע“ וב„הסתגרות תרבו-תית“? ■ ■ ■

הקורא את דברי זינגר עשוי לחשוב שהוא מתיר הכל. הוא מביא ציטוטים „שובבים“ מסיפורים שונים, ומתמוגג מן השיבושים המופיעים בהם. הוא רק שוכח לציין שאלו קטעים משיחות, ושזכותו של סופר לעשות הבחנה בין משלב הלשון הספרותית ובין משלב לשון הדיבור, כדי להקנות לגיבוריו אמינות וחיוניות. מה לזה ולכתיבה משובשת של סופרים ועיתונאים, שמי-פיהם מועמטם ניוון הציבור? ■ ■ ■

התברר לנו שבעבר ניסה זינגר להתקבל לתפקיד יועץ לשוני ועורך-חדשות ברשות-השידור ולא עלה בידו („ידיעות אחרונות“, 16.6.78). קשה אם כן להאמין שאין לו שום כללים לשוניים ושאלן הכל מותר. קריאת מאמריו הלשוניים מוכיחה, כי אמנם גם לזינגר יש סייגים מה מותר ומה אסור. כך למשל, אסר זינגר מילחמה מוגזחת בשימוש הלשון „חוסין המלך“ („ידיעות אחרונות“, 13.1.78) וקבע כי יש לומר, בעיקבות המקרא, „המלך חוסין“. לכל ברי-בי-רב ברור כי היפוך הסדר („חוסין המלך“) מעוגן במישנה ובתלמוד והוא שימוש כשר, אך שיבוש זה טורד את מנוחת זינגר יותר מפלישת הלעז לעברית. אנו, מכל מקום, לא נשלול מזינגר לומר או להכריז „המלך חוסין...“ ■ ■ ■

אלימותו המילולית של זינגר צריכה להטריד כל אזרח החרד לתרבות הוויכוח בארץ. אנו מקווים שהציבור יידע לשמור על שיקול דעתו ולהבחין בין סיגנון ענייני ובין דמגוגיה זולה, העושה שימוש בזיכרון המר של ימי הנאציזם. ■ ■ ■

הרצל ובלפור חקק, ירושלים

הלועזית נאה יותר, מקנה מעמד נכבד יותר. ולכן יש קאנטרי קלאב וסוויאטי שופ... זו התבטלות עצמית, פזילה לחוץ...“ ומכיל מישר-החנינו, אליעזר שמו-אלי, אמר באותה פגישה: „אני חושש שמחוסר מודעות נזקקים גם אנשים משכילים לקומיטמנט ולאיוולומנט וכיוצא בזה, לא משום ששפתם ענייה, אלא לשם הצטננות, לשם עשיית רושם.“ שימוש בלעז אינו פסול לחלוטין, והכותב זינגר ימצא שגם אנו משתמשים לא פעם במילה לועזית, כשאין לה תחליף מוסכם בעברית. ■ ■ ■

לא נבוא בדברינו כאן לייצג את קל"ע, אך לגבינו המאבק למען העברית הוא חלק מתפיסתנו הלאומית הכוללת. הציונות כתנועת התחייה של העם היהודי, שבה לארץ-ישראל ולעברית מתוך רצון להיות המשך לעבר. תחיית העברית היא היבט אחד בלבד בתחייה הלאומית. לפי הרגשתנו, התרופף בשנים האחרונות כוח הקיום הלאומי, וכחלק מתהליך זה מאבדת המדינה אט אט את צביונה היהודי. ■ ■ ■

יהיה זה „יום תרועה למישפחת השטן“ אם יאבד העם היהודי את זהותו דווקא לאחר שהצליח לממש זכותו לשוב למולדתו. דווקא עתה נחלשת העברית וניכרת נטייה לחיקוי בתחומי התרבות השונים. ברור לנו כי בעידן של תיקשורת המונית אי-אפשר ללא הפרייה והשפעה תרבותית. אך אנו מחוייבים לחשוב-נפש: עלינו לחשוש שמה נאבד ייחודנו כליל, שמה ייטמע צליל קולנו המיוחד בהמולת התיקשורת ההמו-נית. ■ ■ ■

רצוננו להזכיר לזינגר כי הלשוני יצחק אבינורי (שזינגר הקדיש לו סידרת מאמרים בלשון במלים: „לדודי-מורי יצחק אבינורי“) כתב לא אחת על סכנת ■ ■ ■

ב„העולם הזה“ (2231) מתרעם הקורא משה זינגר על מאבקה של קל"ע (קרן הלשון העברית) בלעז. במקביל לכך פירסם דבריו בביטאון הירושלמי „כל העיר“ ושם אף החרף האשמותיו כלפינו וכלפי קל"ע וכתב, כי „טוהר הלשון הוא בן זוגו של טוהר הגזע. כך היה בגרמניה, למשל“. את פעילותו ופעילות קל"ע הגדיר כמעשים „העלולים להביא אותנו למצב של הסתגרות תרבותית, צמצום וטמטום“, והעלה חששו מ„פגיעה בחופש הפרט“. ■ ■ ■

להרגשתנו, חרג זינגר מן הטעם הטוב וירד לשפל סגנוני על אלימות מילולית שלוחת רסן. מוזר שאדם הלוחם למען „חופש הפרט“ ולמען עושר תרבותי אינו מהסס לפגוע בשמם הטוב של אזרחים שיעתם שונה מדעתו. הוא אף עושה מלאכתו קלה ביחסו להם דעות שבה מליבו. מול המתירנות הלשונית (שלו) הוא מציב הסתגרות לשונית (של יריביו), ואין נאור יותר מלהחילם בכתיב-קנאים השוכה שרדה מימיה-הביניים. מי שחשיבותו פתחה ורחבה, יודע שבין מתיירונית להסתגרות יש קשת של גוונים, ורק חשיבה חיצונית (דיכטומית) רואה „שחור“ ו- „לבן“ בלבד. ■ ■ ■

אנו, אכן, נאבקים בחזירת הלעז לעברית, אך יש לעז ויש לעז... אין ספק שכל לשון, במהלך התפת-חותה, סופגת השפעות מלשונות אחרות, וכך היה בימי המקרא, המישנה, התלמוד וכך הלאה. לעומת זאת, יש קבלת לעז השימוש בלעז מתוך חיקוי והתבט-לות. כשהגדירו את השימוש בלעז כ„התקשטות“, עורר הדבר את המתו של זינגר, אך בדיוק לכך התכוונו. הטיב להגדיר זו הנשיא יצחק נבון, בפגישתו עם פעילי קל"ע בכ"ט בטבת תשל"ט: „כסבורים אנשים שהלשון ■ ■ ■